001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 1

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
2000 – 2001

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 2

Godišnji izvještaj 2001

SMART

Zaposlenih
4

Godišnji proračun za 2001.
648.070,59 kn

Izvršni tim
Gordana Forčić
Slađana Novota
Zvijezdana Schulz Vugrin

Programska asistentica
Snježana Jamnikar

Savjetodavni odbor
Sanja Barić
Goran Božičević
Jasminka Ledić
Snježana Matejčić
Sanja Sarnavka

Lektura: Juliette Janušić & Nicola Stanhope

Dodatne informacije o organizaiji SMART:
INFO SMART – tromjesečno glasilo udruge SMART
Letak udruge SMART
Web stranica: www.smart.hr

Udruga za razvoj civilnog društva – SMART
Registrirana je pri Ministarstvu uprave kao nevladina, neprofitna organizacija

Oblikovanje i priprema:
BOROVAC I BENCE

SADRŽAJ

Pismo Izvršnog tima . . . . . .
Status civilnog društva
/ Neprofitni sektor / u Hrvatskoj . . . . . .
Misija organizacije . . . . . .
Pregled aktivnosti u 2001. . . . . .
– Ostvareni rezultati . . . . . .
Programske aktivnosti . . . . . .
– Edukacijske radionice . . . . . .
– Tehnička podrška/Konzultacije . . . . . .
– Škola društvene promjene . . . . . .
– Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad . . . . . .
– Izdavačka djelatnost . . . . . .
– Razvoj trening materijala/"oruđa" . . . . . .
– Procjena potreba . . . . . .
– Lista organizacija uključenih u program . . . . . .
Interni razvoj organizacije . . . . . .
Sudjelovanje u dodatnoj edukaciji i događanjima . . . . . .
Zaposleni i vanjski stručnjaci organizacije . . . . . .
Donatori/Izvori sredstava . . . . . .
Najvažnija postignuća . . . . . .
Dojmovi sudionika . . . . . .
Financijski izvještaj . . . . . .

Blaža Polića 2/4
51 000 Rijeka
Tel: 051 332 750
Fax: 051 320 792
e-mail: smart@smart.hr

Dragi prijatelji, drage prijateljice,

za nama je još jedna uspješna i vrlo dinamična godina. Osvrnemo li se na aktivnosti provođene tijekom 2001., možemo reći da im je zajednička usmjerenost na iste skupine korisnika (neprofitne organizacije, predstavnici javnog i poslovnog sektora) s naglaskom na veću uključenost predstavnika lokalnih vlasti. Prošlu su godinu obilježili sljedeći programi/projekti:

- Program jačanja, podrške i razvoja institucija civilnog društva (dugoročan program)
- SMART publikacije
- Škola društvene promjene
- Istraživanje o uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad

Kroz dugoročni program organizirane su raznovrsne edukacijske radionice otvorenog tipa za heterogene grupe sudionika, što predstavnike organizacija što zainteresirane pojedince. Također se kroz ovaj program započelo s aktivnostima tiskanja publikacija. Stoga je u 2001. godini objavljena prva takva publikacija koja je ujedno i prvi priručnik o prikupljanju sredstava u Hrvatskoj.

Odgovarajući na potrebe neprofitnog sektora za različitim edukacijskim pristupima te potrebi za naprednim stupnjevima treninga/obuke i edukacije, SMART je započeo s provođenjem programa «Škola društvene promjene».

«Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad» je prvo istraživanje takve vrste provedeno u Hrvatskoj. Rezultati istraživanja pokazali su koliko, gdje, kako i na koji način populacija Primorsko – goranske županije volontira, te kakva općenito razmišljanja dijeli o volontiranju u nas. Dugoročni je cilj ovog istraživanja pridonijeti poboljšanju statusa volontiranja u Hrvatskoj.

I nadalje čvrsto vjerujemo kako je upravo odgovaranje na stvarne potrebe i zahtjeve hrvatskog nevladinog okruženja neprestano izloženog promjenama ključ svih naših dosadašnjih, ali i budućih uspjeha. Izuzetno je zadovoljstvo kada je čovjek potican ovakvim učenjem kroz organizaciju, saznanjima koja daju novu stvaralačku energiju i omogućuju oblikovanje novih vrijednosti.

Izvršni tim SMART-a
Gordana, Slađana i Zvijezdana

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 4

Status civilnog društva u Hrvatskoj/ neprofitni sektor u Hrvatskoj

Unatoč vidljivom napretku glede jačanja kapaciteta nevladinih organizacija, i nadalje su brojni ključni elementi civilnog sektora u nas slabo razvijeni. Evidentno je zaostajanje hrvatskog neprofitnog sektora za istim sektorom zemalja centralne i istočne Europe. Nedavno provedeno CIVICUS istraživanje (u Hrvatskoj koordinirano od nevladine organizacije CERANEO) pokazalo je umjereni stupanj razvijenosti našeg civilnog društva, sukladan isto takvom pravnom, kulturnom, društvenom i političkom kontekstu.

Evidentno je vrlo negativno stajalište i nepovjerenje Vlade prema civilnim inicijativama, kao i nepostojanje društvene odgovornosti i svijesti prema takvim inicijativama od strane poslovnog sektora. Nevladine organizacije koje se, u manjoj ili većoj mjeri, uključuju u izradu zakonske regulative te putem lobiranja i zagovaranja nastoje utjecati na promjene i nametnuti povoljnija rješenja, u konačnici bivaju isključene iz procesa a njihovi se prijedlozi marginaliziraju.

Istraživanje CIVICUS je također pokazalo da postoji potreba za strukturalnim promjenama odnosno pomacima u financijskoj vidljivosti institucija civilnog društva, kako onih koje djeluju već duže vrijeme, tako i onih novonastalih.

Kako bi se osigurala održivost, civilni sektor svim svojim aspektima treba biti usklađen s potrebama lokalnih zajednica. Pri tome se trebaju podržavati kapaciteti za formiranje i reformiranje različitih nevladinih organizacija, civilnih grupa i društava koji predstavljaju lokalne zajednice i u adekvatnoj mjeri odgovaraju na potrebe istih. Sukladno tim nastojanjima same nevladine organizacije moraju polako preuzimati poduzetničke karakteristike. To se posebno odnosi na proširenje njihovih temeljnih resursa koji moraju uključivati sljedeće izvore prikupljanja sredstava:

- javne državne
- privatne filantropske
- prihode od samostalnih gospodarskih djelatnosti.

Gore navedena problematika, nadopunjena ubrzanim razvojem i korištenjem mehanizama globalizacije i nove informatičke tehnologije, rezultirala je u postavljanju novi zahtijeva pred organizacije civilnog sektora. To se posebno odnosi na one organizacije koje djeluju na području razvoja i pružanja podrške samom sektoru.

Misija organizacije

SMART – Udruga za razvoj civilnog društva je nevladina, neprofitna organizacija čiji je temeljni cilj jačanje i pružanje podrške razvoju civilnog društva u Hrvatskoj.

SMART radi s pojedincima, neformalnim grupama i neprofitnim organizacijama na načelima osnaživanja, samopodrške, aktivnog uključivanja, podupiranja pozitivnih inicijativa, poticanja suradnje, obostrane evaluacije i poštivanja razlika. Svoju misiju SMART ispunjava organiziranjem različitih aktivnosti, prikupljanjem i distribucijom informacija te prenošenjem znanja i iskustava.

Pregled aktivnosti 2001

Tijekom 2001. godine, SMART je nastavio s provođenjem relevantnih aktivnosti usmjerenih ka stvaranju održive organizacije koja radi na osnaživanju udruga, neformalnih skupina i drugih civilnih inicijativa. Pri tome se razvijao pristup koji je omogućio uključenost različitih dionika (lokalne/državne vlasti i poslovni sektor). U skladu sa svojom misijom i potrebama hrvatskog civilnog sektora, SMART je slijedio nekoliko ciljeva:

- provesti odgovarajuće programe/projekte, prvenstveno za nevladine organizacije te druge relevantne dionike
- osigurati adekvatni stupanj razmjene informacija i komunikacije između nevladinog sektora, neposrednih partnera i različitih ciljanih skupina/korisnika usluga
- usporedo razvijati prisutnost na lokalnoj (Primorsko-goranska, Istarska i Ličko-senjska županija) i nacionalnoj razini
- osigurati kontinuirani razvoj same organizacije.

Edukacija je prepoznata kao osnovno «oruđe» za daljnje osnaživanje civilnog sektora. U nastojanju da unaprijedi aktivnosti provedene kroz različite programe/projekte, SMART je neprestano preispitivao različite edukacijske oblike i njihovo usmjeravanje ka specifičnim ciljanim skupinama i njihovim potrebama/zahtjevima.

Ostvareni rezultati

U kontekstu dugoročnih i kratkoročnih ciljeva, postignutih rezultata i pozitivnih iskustava, potvrđuje se da je prisustvo SMART-a postalo više nego vidljivo. Organizacija je pružila značajan doprinos jačanju civilnog društva u Hrvatskoj, poglavito glede aktivnog mobiliziranja organizacija, volontera i donosioca odluka u urgentne razvojne procese.

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 6

Intenzivna uključenost organizacije, kako na pitanjima civilnog sektora, tako i na onim od opće društvene važnosti, pridonjela je trenutnoj socijalnoj transformaciji Hrvatske u društvo u kojem svaki pojedinac ima mogućnost preuzimanja primarne odgovornosti u izgradnji svoje lokalne zajednice.

Kako bi odgovorio na gore opisane izazove, uključujući i razne druge unutarnje i vanjske razvojne potrebe, SMART je organizirao i proveo čitav niz specifičnih aktivnosti/projekata:

- edukacijske radionice
- tehnička pomoć/konzultacije
- Škola društvene promjene
- Istraživanje o uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad
- izdavačka djelatnost
- razvoj trening materijala/"oruđa"

Programske aktivnosti

Edukacijske radionice

SMART je nastavio s provođenjem različitih edukacijskih radionica, zasnovanih na osnovnom kurikulumu, za različite nevladine organizacije i relevantne dionike (npr. predstavnici lokalnih vlasti). (Grafikon 1.; grafikon 2.) Iste su se održavale na cijelom području Republike Hrvatske. (Tablica 1, str. 7.)

Radionice su se razlikovale u odnosu na temu, korištenu metodologiju (učenje s fokusom na interaktivni pristup te mogućnost diskusije i razmjene iskustava), trajanje (najčešće intenzivne jednodnevne i dvodnevne radionice). Dodatno su se iste razlikovale prema stupnju stručnosti (početne i napredne), što je utjecalo i u uključenost različitih ciljanih skupina (od volontera do voditelja nevladinih organizacija ili članova upravnih odbora i drugih tijela).

Radionice su bile grupirane u tri osnovna područja:

a) razvoj kapaciteta organizacije
b) međusektorska suradnja
c) razvijanje svijesti javnosti

Modul *Razvoj kapaciteta organizacije* uključivao je individualni i organizacijski stupanj funkcioniranja. Pokrivene su sljedeće specifične teme:

Menadžment neprofitnih organizacija

Radionica je obuhvatila različita područja menadžmenta nevladinih organizacija te njihovo osmišljanje, osnivanje i razvoj. Koristeći "studije slučaja" i praktične vježbe, radionica je predstavila procese planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole kao osnovne korake u menadžmentu jedne organizacije.

Organizacijski razvoj

Radionica je ukazala kako jedna uspješna organizacija treba razvijati jasnu, fokusiranu, a istovremeno fleksibilnu strukturu i smjernice razvoja. Predstavljena su praktična «oruđa» i tehnike koje sudionici mogu koristiti u pojedinim fazama razvoja organizacije a koje istovremeno osiguravaju njen učinkoviti razvoj.

Komunikacija i organizacijski razvoj

Cilj radionice je bio pružiti podršku sudionicima u procesu planiranja i provođenja komunikacijske strategije u okviru općeg organizacijskog razvoja.

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 7

Timski rad

Radionica je bila namijenjena voditeljima timova i pojedincima koji žele maksimalno iskoristiti potencijale timskog rada u okviru svojih organizacija. Uključila je sljedeće sadržaje: uloge unutar tima, modele timskog rada te uvjete koji mogu osnažiti ili oslabiti učinkovitost tima.

Izrada statuta/pravilnika organizacije

Radionica je dizajnirana s ciljem pružanja podrške članovima nevladinih organizacija u izradi ili promjeni statuta i pravilnika organizacije, uključujući pregled nacionalnog zakonodavstva i njegove implikacije na rad organizacija.

Prikupljanje sredstava

Radionica je pružila pregled osnovnih strategija prikupljanja sredstava (prvenstveno ciklus prikupljanja sredstava) te izvore i tehnike prikupljanja sredstava. Istovremeno su predočene različite konkretne informacije i smjernice, uključujući pregled pozitivnih primjera iz prakse.

Pisanje projektnih prijedloga

Sadržaj radionice prvenstveno je bio usmjeren na efikasno planiranje i kvalitetno pisanje projektnih prijedloga. Ista je uključivala pregled pojedinačnih dijelova standardne strukture projektnog prijedloga kao i primjere prilagodbe specifičnim zahtjevima pojedinih donatora s nizom praktičnih savjeta.

Upravljanje projektnim ciklusom

Kroz ovu radionicu sudionici su se upoznali sa svim fazama projektnog ciklusa uključujući i ključne aktivnosti koje se trebaju provesti u svakoj fazi. Posebno je naglašena uloga tzv. «log-frame» pristupa u identifikaciji potreba te praćenju i evaluaciji projekta. (Slika. 1)

	Sati direktnog treninga
Radionice u programu SMART-a	160
Ugovorne radionice	144
Ukupan broj održanih radionica od strane SMART-a	304
Ukupan broj organizacija – korisnika radionica	165
Ukupan broj sudionika radionice	352

Tablica 1. *Edukacijske radionice održane od strane SMART-a*

Slika 1. *«Danas sam stekao znanje koje je vrlo korisno i primjenjivo, nešto u potpunosti novo u mom životu i radu. Sada znam zašto nismo bili uspješni u prikupljanju sredstava. Bilo bi dobro kada bih mogao naučiti sve na ovako zanimljiv i inspirativni način. Bilo je jako dobro.»*

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 8

Procjena potreba

Radionica je pružila podršku nevladinim organizacijama u prepoznavanju činjenica važnih za njihovo djelovanje, oblikovanju njihovog razvoja i unapređenju cjelokupne učinkovitosti, posebno u odnosu na reviziju potreba ciljanih skupina (poglavito krajnjih korisnika).

Mapiranje

Sudionici su kroz ovu radionicu stekli znanja o metodi koja organizacijama omogućuje pregled situacije u zajednici/regiji gdje iste provode svoje programe. Putem ove metode moguća je identifikacija različitih dionika koji su direktno ili indirektno vezani za razvoj nevladinih organizacija. Ujedno se omogućuje identifikacija postojećih trendova i potreba koji su prisutni u regiji u kojoj organizacija planira provesti svoje programe.

Modul *Međusektorska suradnja* uključio je sljedeće teme:

Razvoj partnerstva

Tijekom radionice sudionici su se upoznali s važnostima partnerstva, te metodama i tehnikama razvijanja partnerstva s ključnim dionicima u društvu.

Suradnja s medijima

Radionica je pružila osnovna znanja o pristupu medijima te upoznala sudionike s modelima i tehnikama suradnje. Dani su odgovori na pitanja kako mediji funkcioniraju, kako napraviti učinkovit press-materijal, koje vještine su pri tome ključne. (Članak 1)

Modul *Razvijanje svijesti javnosti* uključio je sljedeće teme:

Razvoj civilnog društva

Sudionicima je predstavljen osnovni koncept civilnog društva te što u praktičnom smislu znači osnaživanje civilnog sektora u tranzicijiskim zemljama. Ujedno, razmatrale su se mogućnosti i odnosi suradnje između nevladinih organizacija, civilnog društva u cjelini i državnog/javnog sektora.

Javno zagovaranje

Putem niza praktičnih aktivnosti sudionici radionice su imali mogućnost na konkretnim primjerima vježbati različite tehnike zagovaranja kroz kreiranje poruke, određivanje ciljane publike i načina prenošenja poruke.

Trening za voditelje radnih kampova

Radionica je ciljano dizajnirana za voditelje međunarodnih radnih kampova kako bi se osnažili postojeći timovi koji će sudjelovati u organizaciji takvih kampova. (Slika 2)

Menadžment volontera

Sudionici su kroz radionicu imali mogućnost upoznati se s cjelokupnim procesom menadžmenta i uključivanja volontera u rad organizacije. Kroz širok pregled praktičnih primjera i “studija slučaja”, radionica je omogućila razmjenu ideja, kao i stjecanje novih stavova i iskustava.

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 9

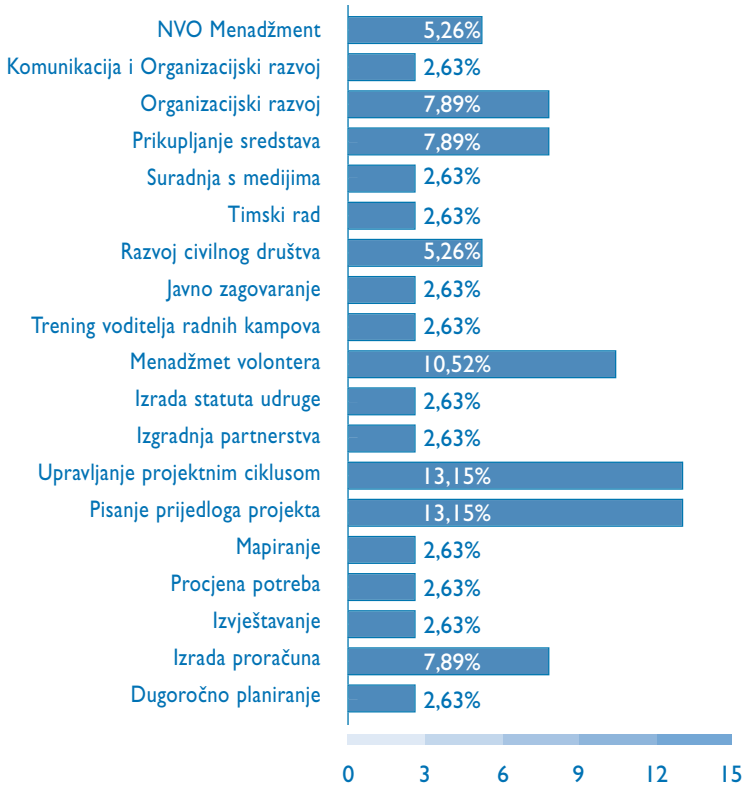

Grafikon 1. *raznolikost tema edukacijskih radionica koje je održao SMART*

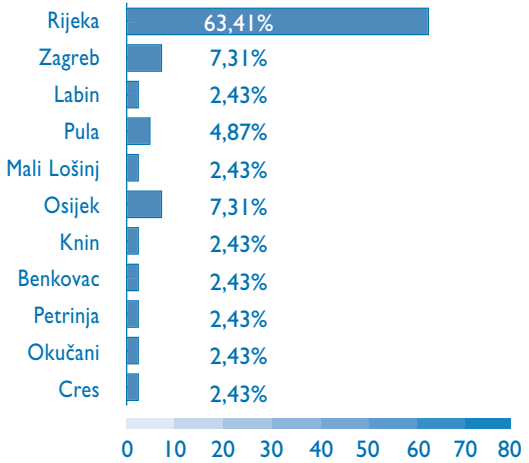

Grafikon 2. *geografska raspoređenost SMART-ovih treninga i tehničke pomoći*

U ORGANIZACIJI »SMARTA« ODRŽANA DVODNEVNA RADIONICA

Učenje odnosa s medijima

RIJEKA – U prostorijama Udruge za razvoj građanskog društva »Smart« održala se radionica na temu »Suradnja s medijima«. U radionici, koju su predvodile Sanja Sarnavka iz udruge »B.a.b.e« i Snježana Matejčić iz porečkog Centra za građanske inicijative, bio je 21 sudionik. Većina sudionika bili su predstavnici udruga iz Rijeke i okolice, predstavnici lokalne uprave i samouprave te nekoliko zainteresiranih pojedinaca. Sudionici su imali priliku kroz razne igre vježbati javni govor, davanje izjava i argumentaciju, simulirali su press konferencije i okrugle stolove. Cilj ove radionice, kao i svih drugih koje Smart organizira je pomoći udrugama koje su u osnutku, ali i onima koje već duže vrijeme postoje da se što bolje organiziraju i djeluju. Sljedeća radionica na temu »Timski rad« održati će se 23. i 24. ožujka u prostorijama udruge.

A. B.

Članak 1. *Radionica: »Suradnja s medijima« Rijeka, 23. i 24. 02. 2001.; Novi list, 27. veljače 2001.*

Slika 2. *Trening za voditelje radnih kampova Veli Lošinj 02.-04. 05.*

001-x.qxd 2002.04.09 17:18 Page 10

Tehnička pomoć/ Konzultacije

Opseg tehničke pomoći/konzultacija u znatnoj mjeri se proširio tijekom 2001 godine. Osnovni razlog je bio povećani interes za ovaj vid edukacije, kako od strane neprofitnih organizacija, tako i od regionalnih centara podrške iz Rijeke, Osijeka i Splita. Isti centri su, naime, koordinirali drugu fazu regionalnog programa tehničke pomoći (TEHPO-a) zasnovanu na procjenama potreba u svakoj od regija. SMART je intenzivno surađivao na provođenju navedenog programa s centrima iz Rijeke i Osijeka te održao 122 sata direktne tehničke podrške/konzultacija za različite neprofitne organizacije. (Tablica 2)

Tehnička podrška/konzultacije su bile prilagođene specifičnim potrebama i zahtjevima neprofitnih organizacija. Fleksibilan pristup prilikom izrade plana i sadržaja tehničke podrške/konzultacija osigurao je povezanost stvarnih potreba korisnika usluge s utjecajem na daljnji razvoj istih. Sadržaj tehničke podrške/konzultacija pokrio je sljedeće teme vezane za menadžment neprofitnih organizacija:

- Menadžment neprofitnih organizacija
- Organizacijska struktura
- Dugoročno planiranje
- Prikupljanje sredstava
- Pisanje projektnih prijedloga
- Izrada proračuna
- Izvještavanje
- Menadžment volontera
- Procjena potreba

Škola društvene promjene

Škola društvene promjene je petodnevni edukativni program koji se proveo u Motovunu u razdoblju od 26. do 30. studenoga 2001. godine. Škola je bila otvorena za predstavnike neprofitnih organizacija, neformalnih grupa i pojedinaca iz cijele Hrvatske. Ciljevi Škole uključivali su sljedeće:

- Osnažiti predstavnike neprofitnih organizacija u vođenju utjecajnih i održivih organizacija koje doprinose razvoju civilnog društva u Hrvatskoj
- Promovirati suradnju i razmjenu ideja između različitih partnera (neprofitnih organizacija, državnog i poslovnog sektora)
- Predstaviti zagovaranje kao mehanizam društvene promjene
- Osvrnuti se na probleme koji su zajednički na regionalnom i nacionalnom nivou

U program Škole je bilo uključeno 20 predstavnika različitih neprofitnih organizacije iz cijele Hrvatske (iz različitih regija) s najmanje dvije godine iskustva u organiziranju i provođenju različitih projekata/programa. Ciljana grupa sudionika je identificirana u suradnji s centrima podrške u Hrvatskoj (MI-Split, Centar za mir Osijek i Ri-Centar iz Rijeke). Kroz petodnevni program sudionici su imali mogućnost steći nova znanja i vještine iz područja vođenja održive organizacije, suradnje s različitim partnerima, zagovaranju i razvoju civilnog društva u Hrvatskoj. Osim edukacijskih radionica program Škole je uključio i prezentaciju rezultata istraživanja o volonterizmu u Primorsko-goranskoj županiji te prezentaciju rezultata provedenog istraživanja o stupnju razvoja civilnog društva u Hrvatskoj (provedeno od strane međunarodne organizacije CIVICUS i CERANEO).

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 11

Pored stečenih znanja i vještina, sudionici škole su prepoznali važnost ovakvog vida sveobuhvatnog i intenzivnog edukacijskog «paketa» koji pruža mogućnosti za sustavne promjene društva. Rezultati dobiveni kroz evaluaciju programa škole zajedno s kontinuiranom procjenom potreba, koristit će se za kreiranje dugoročnog projekta odnosno projektnog modela koji bi omogućio širenje njegova utjecaja ne samo na nacionalnoj (Hrvatska), već i na regionalnoj (Jugoistočna Europa) razini. (Članak 2)

Istraživanje uključenosti građana u cvilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad

S ciljem povezivanja prakse i istraživanja kao pokretača temeljnih promjena, SMART je započeo s novom aktivnošću – istraživačkim projektima. Pilot-projekt «Istraživanje o uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad», koje se provelo u razdoblju od 1. siječnja do 31. listopada 2001. godine, imao je za cilj definirati prijedloge za unapređenje volonterizma/volonterskog statusa u zajednici. Istraživanje je provedeno u suradnji s Gradom Rijeka, Odjelom za lokalnu samoupravu.

Neki od glavnih rezultata dobiveni istraživanjem:

- 43,7% sudionika istraživanja je bilo uključeno u određeni vid volnoterskih aktivnosti, primarno kroz neprofitne organizacije; intenzitet tih volonterskih aktivnosti je relativno mali;
- postoji opći pozitivan stav prema volontiranju u Županiji;
- mladi imaju izrazitiji negativan stav prema volnterskom radu, što je vezano uz nedostatak javnog prepoznavanja vrijednosti volonterizma, nepovoljne socijalne klime i teške ekonomske situacije;

Broj sati tehničke podrške/konzultacija	122
Broj organizacija-korisnika	15
Broj korisnika tehničke podrške/konzultacija	55

Tablica 2. *Broj sati/organizacija/korisnika provedene tehničke podrške/konzultacija od strane SMART-a*

«ŠKOLA DRUŠTVENE PROMJENE« U MOTOVUNU

Partnerstvom lakše do cilja

MOTOVUN - - U Motovunu danas završava «Škola društvene promjene», pilot-projekt Udruge za razvoj građanskog društva «Smart» iz Rijeke uz financijsku potporu ministarstva veleposlanstva u Zagrebu. U radu škole sudjelovalo je dvadesset predstavnika nevladinih organizacija, odnosno interesnih udruga i klubova s područja cijele Hrvatske. Nastavu, organiziranu kroz radionice, vodile su predsjednica «Smarta» Zvjezdana Shulz Vugrin te vanjske suradnice: Sanja Sernavka, Snježana Matejčić, Martina Belić i Sonja Vuković

Kako doznajemo od Zvjezdane Schulz Vugrin, polaznici škole upoznali su se s osnovama civilnog društva, načinima lobiranja i utjecanja na društvo, sastavljanjem koalicija i povezivanjem s različitim partnerima kao što su mediji, jedinice lokalne samouprave i gospodarstvo, a sve radi kvalitetnijeg i pravodobnijeg postizanja ciljа. Partnerski odnos s jedinicama lokalne samouprave od velike je važnosti, pogotovo u velikim gradovima, gdje se udruge moraju izboriti za transparentiju raspodjelu proračunskog novca. U manjim je sredinama to lakše ostvariti, smatra Zvjezdana Schulz Vugrin. Dodala je da udruge uglavnom smatraju kako je glavni problem što ne dobivaju novac za svoje programe, a trebale bi se ustvari više zalagati upravo za uspostavljanje partnerskih odnosa.

Namjera je organizatora da se «Škola društvenih promjena« održava u Motovunu svake godine.

M. R.

Članak 2. *»Škola društvene promjene« Motovun, 26.-30. 11. 2001., Glas Istre, 30. 11. 2001.*

Slika 3. *Priznanje SMART-u od Vlade Republike Hrvatske u promociji volonterizma*

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 12

- pojedinci/pojedinke koji/e su sudjelovali/e u volonterskom radu nose uglavnom pozitivna iskustva.

Izdavačka djelatnost

Tijekom 2001. SMART je tiskao četiri broja tromjesečnog glasila «Info SMART» ili sveukupno 2400 primjeraka. Glasilo je služilo kao vrlo učinkovito sredstvo pružanja i širenja najnovijih informacija vezanih za aktivnosti same organizacije, promociju i predstavljanje drugih neprofitnih organizacija, donatorskih programa, događanja. Takva razmjena informacija je posljedično doprinijela razvoju suradnje između relevantnih dionika. (Slika 4a; 4b)

Tijekom 2001. godine SMART je inicirao program izrade publikacija. Tiskane su dvije publikacije:

- «Biti volonter/volonterka?» – pruža detaljne rezultate istraživačkog projekta «Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad»
- «Priručnik o prikupljanju sredstava – daje pregled relevatnih postupaka, tehnika i izvora prikupljanja sredstava s naglaskom na ciklus prikupljanja sredstava kao osnovnu disciplinu; pruženi su detaljni primjeri i objašnjenja iz konkretnog hrvatskog konteksta

Razvoj trening materijala/"oruđa"

Poseban naglasak u okviru aktivnosti SMART-a stavljen je i na izradu trening materijala. SMART čvrsto vjeruje da proces osposobljavanja pojedinca u aktivnog društvenog čimbenika uključuje s jedne strane poboljšanje postojeće prakse, a s druge strane razvoj novih i različitih edukativnih pristupa. Sukladno tomu, SMART kontinuirano radi na razvoju trening materijala (grafoskopske i power-point prezentacije). Svi trening materijali su prilagođeni kako općim, tako i specifičnim potrebama i zahtjevima korisnika. Osim primjetne koristi za same sudionike edukacijskih programa, ovi materijali će se koristiti za izradu različitih priručnika iz područja menadžmenta neprofitnih organizacija.

Procjena potreba

SMART je nastavio s redovnom procjenom potreba za različite ciljane grupe i regije, usmjerivši se pritom na njihova znanja, vještine i stavove. Kroz procjenu potreba SMART prikuplja podatke na osnovi kojih se osmišljavaju i planiraju edukacijske radionice, tehnička podrška/konzultacije kao i drugi vidovi edukacijskih aktivnosti.

Tijekom 2001. provedena je opsežna procjena potreba na području Ličko-senjske županije iz sljedećih razloga:

- područje direktno zahvaćeno Domovinskim ratom
- nizak nivo razvoja neprofitnih organizacija
- prepreke u suradnji i razvoju partnerskih odnosa između neprofitnih organizacija i lokalne uprave i samouprave

Procjena potreba uključila je ukupno 14 individulanih razgovora s predstavnicima različitih dionika te provođenje fokusne grupe za predstavnike nevladinih organizacija.

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 13

Lista organizacija uključenih u program

ORGANIZACIJE IZ HRVATSKE	GRAD
4+	OPATIJA
AIESEC	ZAGREB
AGENCIJA ZA GOSPODARSKI RAZVOJ	OKUČANI
AGENCIJA LOKALNE DEMOKRACIJE	OSIJEK
AGROTURIST	POREČ
ALTERNATIVA ROVINJ	ROVINJ
BOSINO	VUKOVAR
BRDSKO BICIKLISTIČKI KLUB »KVARNER«	VIŠKOVO
CB RADIO KLUB MORE	PULA
CENTAR ALTERNATIVE A.R.K.A.	ČAVLE
CENTAR ZA GRAĐANSKE INICIJATIVE	POREČ
CENTAR ZA GRAĐANSKU SURADNJU	VINKOVCI
CENTAR ZA MIR,NENASILJE I LJUDSKA PRAVA OSIJEK	OSIJEK
CENTAR ZA POTICANJE DAROVITOSTI	RIJEKA
CENTAR ZA TEHNIČKU KULTURU (CTK)	RIJEKA
DEMOKRATSKA ZAJEDNICA MAĐARA	RIJEKA
DISTORZIJA	PULA
DRUŠTVO NAŠA DJECA OPATIJA	OPATIJA
DRUŠTVO POVIJESNIČARA UMJETNOSTI	RIJEKA
DRUŠTVO PRIJATELJA WALDORFSKE PEDAGOGIJE	RIJEKA
DRUŠTVO PSIHOLOGA PGŽ	RIJEKA
DRUŠTVO TJELESNIH INVALIDA GRADA RIJEKE	RIJEKA
DRUŠTVO ZA KIBERNETIKU PSIHOTERAPIJE	RIJEKA
DRUŠTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTINJA	RIJEKA
DUHOVNI HORIZONTI	RIJEKA
EKO CENTAR CAPUT INSULAE BELI	BELI
EKOLOŠKA UDRUGA »PINETA«	LABIN
EKOLOŠKO DRUŠTVO HLOJA	DELNICE
EUROPSKI POKRET RIJEKA	RIJEKA
FILANTROP	OSIJEK
GLAZBENA UDRUGA NOKTURNO	RIJEKA
GONG	ZADAR
HOMER	RIJEKA
HORIZONT	RIJEKA
HPD »MATICA«	ZAGREB
HPD ZANATLIJA	OSIJEK

SMART-ove publikacije

Slika 4a.

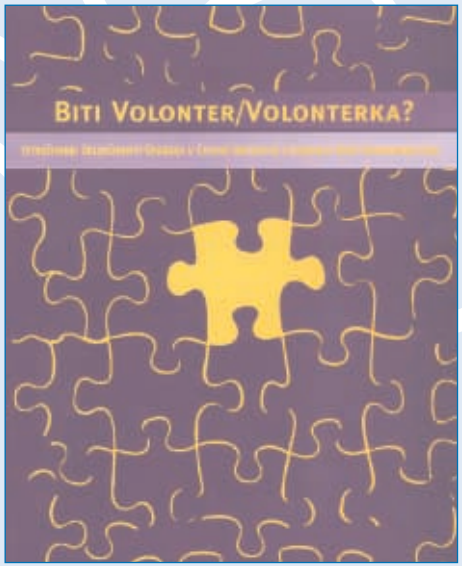

Slika 4b.

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 14

GRADSKO DRUŠTVO CRVRNOG KRIŽA PAKRAC	PAKRAC
HRVATSKA STUDENTSKA ASOCIJACIJA	PULA
HRVATSKA UDRUGA FIZIOTERAPEUTA, PODRUŽN. PGŽ	LOVRAN
HRVATSKI CRVENI KRIŽ – GRADSKO DRUŠTVO NAŠICE	NAŠICE
HRVATSKI ISTRAŽIVAČKI KLUB	RIJEKA
HRVATSKO DRUŠTVO LIKOVNIH UMJETNIKA	RIJEKA
HUIRHBH Dr. IVAN MERZ	S. PETROVO SELO
HUMANA-PODRUŽNICA PULA	PULA
HUMANA-PODRUŽNICA ROVINJ	ROVIN
IN KLUB INOVATORA	RIJEKA
INOVACIJSKO-POSLOVNI KLUB	RIJEKA
ISTARSKI KLUB	RIJEKA
KAP ŽIVOTA	GOSPIĆ
KBC RIJEKA, ODJEL ZA ALKOHOL. I OSTALE OVISNOSTI	RIJEKA
KLUB MLADIH ENTUZIJASTA – KMET	ČEPINSKI MARTINICI
KLUB PODVODNIH AKTIVNOSTI »3. MAJ«	RIJEKA
KLUB PRIJATELJA TRSATA	RIJEKA
KLUB RODITELJA	KNIN
KLUB ŽENA LIJEČENIH NA DOJCI, SPLIT	SPLIT
KOALICIJA ZA PROMOCIJU I ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA	OSIJEK
KORAK	KARLOVAC
KORAK PO KORAK	RIJEKA
KAOS	H. KOSTAJNICA
KOZMOS	LABIN
LERA KRKA	DRNIŠ
LIBELLA	RIJEKA
LIRA	RIJEKA
LORI-LEZBIJSKA ORGANIZACIJA RIJEKA	RIJEKA
MAŽURAN	VIŠKOVO
METAMEDIA	PULA
MIROVNA GRUPA DUNAV	VUKOVAR
MIROVNA GRUPA »OAZA«	BELI MANASTIR
MLADI GRAD BUJE	BUJE
MLADI SVI	OSIJEK
MOGU	OSIJEK
MOST	SPLIT
NADA	PETRINJA
NADA DONJI MIHOLJAC	DONJI MIHOLJAC
NOGOMETNI KLUB LIPIK	LIPIK
NOVA AKROPOLA	RIJEKA
ODRED IZVIĐAČA ISTRA PULA	PULA
ORGANIZACIJA ZA GRAĐANSKE INICIJATIVE	OSIJEK
OTVORENA SCENA BELVEDER	RIJEKA
OZANA	ZAGREB
PLANINARSKO DRUŠTVO »ORLJAK«	OPATIJA
PLAVI SVIJET	VELI LOŠINJ
PLESNA RADIONICA M	RIJEKA
POKRET ZA DEMOKRACIJU I SOCIJALNU PRAVDU	PULA
PRIJATELJSTVO MEĐU NARODIMA	RIJEKA
PRONI	OSIJEK
PROTEST MOZGA	LABIN
RADIO KLUB LIPIK	LIPIK
RI-CENTAR	RIJEKA
RUTA	CRES
SAN CENTAR ZA MLADE	DARUVAR
SIC	SPLIT
SKD PROSVJETA	RIJEKA
SLOBODNA ALTERNATIVNA KULTURA	VELIKA
SPIRIT	RIJEKA
SRPSKI DEMOKRATSKI FORUM	KNIN
SRPSKI DEMOKRATSKI FORUM	OKUČANI
STOPE NADE	SPLIT
STRIBOR	RIJEKA
STUDENTSKA UDRUGA PULA	PULA
STUDENTSKI SAVJETOVALIŠNI CENTAR	RIJEKA
SUNCE	SPLIT
SUNCOKRET	ZAGREB
SUNCOKRET	PULA
SVETI VINKO PAULSKI– KONFERENCIJA MLADIH MAJKE DOBROG SAVJETA	RIJEKA
SVETI VINKO PAULSKI – KONFERENCIJA SVETOG FRANJE ASIŠKOG	RIJEKA
ŠRU »ČABRANKA«	ČABAR
TAI CHI KLUB PULA	PULA
TERRA	RIJEKA
UDRUGA HOĆU KUĆI	KNIN
UDRUGA »POTROŠAČ«	RIJEKA
UDRUGA GLUHIH NAŠICE	NAŠICE
UDRUGA GRAĐANA »ŠKOLA MIRA«	MRKOPALJ
UDRUGA LIJEČENIH ALKOHOLIČARA OPATIJA	LOVRAN

UDRUGA MLADIH OPATIJA	OPATIJA
UDRUGA NOVO JANJEVO	KISTANJE
UDRUGA OBNOVITELJA GORNJI KARIN	G. KARIN
UDRUGA ODBOJKAŠKIH SUDACA ISTARSKE ŽUPANIJE	PULA
UDRUGA PROGNANIH I IZBJEGLIH HRVATA IZ BiH – KRALJICA KATARINA	KNIN
UDRUGA PRIJATELJA BUGARSKE	RIJEKA
UDRUGA RODITELJA OSOBA S KOMBINIRANIM SMETNJAMA U PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU	PULA
UDRUGA STOLARA KNIN	KNIN
UDRUGA UMIROVLJENIKA I STARIJIH OSOBA KASTAV	KASTAV
UDRUGA USELJENIH HRVATA BENKOVAC	BENKOVAC
UDRUGA ZA PROMOCIJU AMATERSKOG SPORTA	PULA
UDRUŽENJE BARANJA	BILJE
UNIVERSITAS	RIJEKA
VATROGASNA ZAJEDNICA PAKRAC-LIPIK	PAKRAC
VOLONTERSKI CENTAR ZAGREB	ZAGREB
ZAJEDNICA PREVENTIVNE PRAVNE ZAŠTITE	RIJEKA
ZAJEDNICA ROMA PGŽ	RIJEKA
ZAJEDNICA ŠPORTSKIH UDRUGA GRADA BELOG MANASTIRA	B. MANASTIR
ZAJEDNICA UDRUGA NASELJENIKA HRVATSKE	KNIN
ZELENA AKCIJA	ZAGREB
ZELENI OSIJEK	OSIJEK
ZUM	SAVIČENTA
ZVJEZDARNICA VIŠNJAN	VIŠNJAN
ŽENSKI PJEVAČKI ZBOR TRSAT	RIJEKA
ŽUPANIJSKA ZAJEDNICA TEHNIČKE KULTURE	VINKOVCI

STRANE ORGANIZACIJE	GRAD/ZEMLJA
BEOGRADSKI CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA	BEOGRAD, YU
MLADI ISTRAŽIVAČI BANJA LUKE	BANJA LUKA, BiH
KREATIVNI KLUB »RECI DA«	SARAJEVO, BiH
ASOCIJACIJA DEMOKRATSKOG PROSPERITETA ZID	PODGORICA, YU
OMLADINSKI KOMUNIKATIVNI CENTAR	BANJA LUKA, BiH
EKOLOŠKI POKRET MAKEDONIJE	SKOPJE, MAKEDONIJA
ROMSKI KOMUNIKACIJSKI CENTAR	KUMANOVO, MAKEDON.
GRUPA 484	BEOGRAD, YU
GJIROKASTER YOUTH COUNCIL	GJIROKASTER, ALBANIJA
YOUNG INTELLECTUALS »HOPE«	SHKODER, ALBANIJA

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 16

INSTITUCIJE, ŠKOLE, LOKALNA UPRAVA I SAMOUPRAVA, GOSPODARSTVO	GRAD
ZAVOD ZA SOCIJALNU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU	OSIJEK
CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB	OSIJEK
DOM ZA SJECU KLASJE	OSIJEK
IVAN ŠTARK	OSIJEK
TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA LIPIKA	LIPIK
PUČKO OTVORENO SVEUČILIŠTE	OBROVAC
ŽUPANIJSKI URED ZA PROSVJETU	RIJEKA
OŠ VEŽICA	RIJEKA
OŠ CENTAR	RIJEKA
SREDNJA ŠKOLA A. HARAČIĆA	MALI LOŠINJ
OŠ NIKOLA TESLA	RIJEKA
OŠ VLADIMIRA NAZORA	RIJEKA
STROJARSKA ŠKOLA ZA INDUSTRIJSKA I OBRTNIČKA ZANIMANJA	VIŠKOVO
OŠ FRANE PETRIĆA	CRES
KEMIJSKO GRAFIČKA ŠKOLA	RIJEKA
OŠ PETAR ZRINSKI	ČABAR
CENTAR ZA REHABILITACIJU SAVA RAŠKAJ	RIJEKA
OŠ ZAMET	RIJEKA
HOTELIJERSKO-TURISTIČKA ŠKOLA	OPATIJA
GIMNAZIJA EUGENA KUMIČIĆA	OPATIJA
BIECO	RIJEKA
UNIQA	RIJEKA
GRAD RIJEKA	RIJEKA
GRAD OBROVAC	OBROVAC
GRAD DRNIŠ	DRNIŠ
GRAD OPATIJA	OPATIJA

DOMAĆE I STRANE ORGANIZACIJE S KOJIMA SMO SURAĐIVALI	GRAD
NPA	BENKOVAC
ACADEMY FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT	ZAGREB
EOS	ZAGREB
INTERNATIONAL RESCUE COMMITTIE	ZAGREB
MERCY CORPS	ZAGREB
MERCY CORPS	PODGORICA
MS .THE DANISH ASSOCIATION FOR INTERNATIONAL COOPERATION	COPENHAGEN
ZAGREB THE URBAN INSTITUTE	ZAGREB

Interni razvoj organizacije

Uz kontinuirano provođenje evaluacije svojih aktivnosti, u ožujku 2001. provedena je i vanjska evaluacija organizacije, na zahtjev SMART-a, a radi strateškog planiranja koje je uslijedilo. Evaluirano je:

- organizacijsko stanje SMART-a
- način provođenja i kvaliteta programa SMART-a
- primjerenost programa i njihova korisnost sudionicima treninga i konzultacija.

Rezultati provedene evaluacije pokazali su visok stupanj internog organizacijskog razvoja, osobito glede planiranja, predanosti organizaciji i radu te istaknute pozicije u hrvatskom neprofitnom sektoru. Uočena je potreba za daljnjim unapređivanjem u odnosu na potrebe samih korisnika, što bi rezultiralo boljom kvalitetom SMART–ovih usluga.

Sudjelovanje u dodatnoj edukaciji i događanjima

SMART je nastavio raditi na stjecanju novih znanja i razvijanju vještina svojih trenera/konzultanata čime se direktno utjecalo na jačanje kapaciteta organizacije te na njenu vidljivost i prepoznatljivost u širem okruženju. Tako su predstavnici SMART-a sudjelovali na sljedećim događanjima:

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 17

a) Konferencije na nacionalnoj i međunarodnoj razini

- «Suradnja nevladinih organizacija i državne administracije», Zagreb
- «Zaklade u lokalnim zajednicama», Zagreb
- «2001 Civicus World Assembly», Vancouver, Kanada (Slika 5)
- «INTRAC's 10th Anniversary Conference – Changing Expectations», Oxford, Velika Britanija
- Regionalni forum neprofitnih organizacija, Rijeka
- Dani udruga, Zagreb (Slika 6)

b) Događanja vezana za razvoj međusektorske suradnje

- «Dvogodišnja strategija razvoja civilnog sektora u Hrvatskog», CERANEO i CIVICUS
- «Sudjelovanje građana u donošenju odluka», Urban Institute i Grad Rijeka
- «The NGO Sustainability Index – Regional Perspective», USAID
- Procjena potreba udruga mladih, Alavida (Charity Know How)

c) Dodatna edukacija:

- «Regional Trainer's Meeting» – seminar za trening organizacije iz istočne Europe, Varšava
- INTRAC Modular trening program «Moving Towards Sustainibility», Stubičke Toplice
- «Evaluation» i «Leading the training organisation» – dvodnevna radionica, Charity Evaluation Service, Zagreb

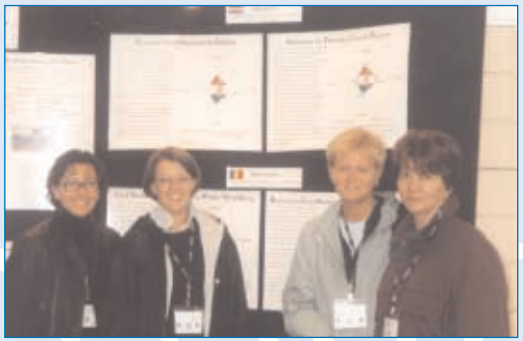

Slika 5. *2001 „Civicus World Assembly", Vancouver, Kanada*

Slika 6. *Dani udruga, Zagreb*

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 18

Zaposleni i vanjski stručnjaci organizacije

Gordana Forčić, diplomirana socijalna radnica s desetogodišnjim iskustvom rada u neprofitnom sektoru (jedna od osnivačica dviju neprofitnih organizacija, supervizorica, programska koordinatorica, regionalna direktorica, pomoćnica direktora te trenerica/konzultantica). Trenutačno puno radno vrijeme radi za SMART (jedna je od osnivačica organizacije i članica Izvršnog tima) i pola radnog vremena za European Training Foundation. Njene «jake strane», značajne za organizaciju, uključuju široko iskustvo djelovanja u neprofitnom sektoru, menadžment projekata, planiranje, izrada prijedloga projekata, prikupljanje sredstava, izrada narativnih izvještaja, dobre organizacijske i komunikacijske vještine.

Zvijezdana Schulz Vugrin ima 7 godina radnog iskustva u neprofitnom sektoru. Četiri godine je radila kao financijska koordinatorica, a zatim i kao koordinatorica za Hrvatsku u američkoj organizaciji Delphi International/STAR koja je pružala financijsku i tehničku podršku lokalnim ženskim organizacijama. Više od dvije godine radila je kao konzultantica i voditeljica financija za B.a.B.e. – organizaciju za zaštitu ženskih ljudskih prava u Zagrebu. Od lipnja 1999. radi s punim radnim vremenom u SMART-u te je jedna od osnivačica i članica Izvršnog tima. Njeno iskustvo, vještine i znanje iz područja planiranja, prikupljanja sredstava, izrade proračuna, financijskog menadžmenta i financijskog izvještavanja značajne su za SMART.

Slađana Novota posjeduje klasično znanstveno obrazovanje iz zaštite okoliša (ing. morske biologije i mr. menadžmenta resursa voda) te je radila za britansku agenciju za zaštitu okoliša koja je jednim dijelom i nevladina organizacija. Po povratku u Hrvatsku uključila se u Program obuke predavača koji joj je pružio osnovna znanja i vještine iz područja menadžmenta nevladinih organizacije, izrade projekata i planiranja, civilnog društva i sl. Također je jedna od osnivačica i članica Izvršnog tima SMART-a i radi kao aktivna trenerica/konzultantica. Organizaciju obogaćuje njezino poznavanje timskog rada, izrade prijedloga projekata i planiranja, civilnog društva te zagovaranja.

Snježana Jamnikar, diplomirana pravnica, uključila se u rad SMART-a krajem 2000. godine. Trenutačno radi kao programska asistentica u organizaciji te uz poslove voditeljice ureda u Rijeci obavlja i poslove programske asistentice na pojedinim projektima organizacije. Snježana je značajan dio tima jer posjeduje organizacijske vještine iz područja financijskog i administrativnog sustava te procesa razvoja, praćenja i izvještavanja.

Vanjski treneri/konzultanti u 2001:

Martina Belić
Bojana Genov
Snježana Matejčić
Sanja Sarnavka
Nevenka Trbović
Nenad Vakanjac
Sonja Vuković

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 19

Donatori/izvori sredstava

Tijekom 2001. SMART je nastavio prikupljati sredstva za programe/projekte vodeći računa o pronalaženju novih i različitih izvora sredstava. Sukladno tomu, programi/projekti tijekom 2001. godine financirani su iz sljedećih izvora:

- Charles Stewart Mott Foundation
- Vladin Ured za Udruge
- Europska Komisija
- Nizozemsko Veleposlanstvo u Hrvatskoj
- Američko Veleposlanstvo u Hrvatskoj
- Primorsko-goranska županija
- Samofinanciranje (24% ukupnih prihoda u 2001.)

Najvažnija postignuća

- Za «Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad» kao izuzetan prinos unapređenju volonterizma u Hrvatskoj, primljena je nagrada Vlade Republike Hrvatske
- Održana je «Škola društvene promjene», opsežan edukacijski program za predstavnike nevladinih organizacije iz cijele Hrvatske
- Izdane su dvije publikacije: «Priručnik o prikupljanju sredstava» i «Biti volonter/volonterka?»
- 32 volontera/volonterki bilo je uključeno u programe SMART-a
- Održano je 38 trening dana na području cijele Hrvatske
- Zabilježeno je 352 direktnih i 1500 indirektnih korisnika treninga i tehničke podrške/konzultacija

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 20

Prihodi u 2001. u hrk

	STANJE S 31.12.2000.	UPLAĆENO U 2001.	POTROŠENO U 2001.	STANJE S 31.12.2001.
Vladin ured za udruge - 2000	-20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
Vladin ured za udruge - 2001	0,00	128.000,00	124.051,57	3.948,43
Norveška Ambasada	23.469,75	0,00	23.469,75	0,00
C.S. Mott Foundation	48.366,44	164.994,92	134.111,81	79.249,55
Europska Komisija	95.081,17	22.454,25	117.535,42	0,00
Američko Veleposlanstvo	0,00	45.058,50	45.058,50	0,00
Nizozemsko Veleposlanstvo	0,00	54.675,82	54.675,82	0,00
Primorsko-goranska županija	0,00	7.000,00	7.000,00	0,00
SMART - vlastita sredstva	28.218,00	175.603,88	142.167,72	61.654,16
TOTAL	**175.135,36**	**617.787,37**	**648.070,59**	**144.852,14**

SMART vlastita sredstva

	ukupni prihod	posudbe i povrati	stvarni prihod
ugovori s lokalnim organizacijama	102.821,04		102.821,04
ugovori s međunarodnim organizacijama	31.628,81		31.628,81
ugovori s lokalnom upravom i samoupravom	3.886,00		3.886,00
prihod od prodanih knjiga	880,00		880,00
kamate	2.803,56		2.803,56
povrat putnih troškova	5.849,39	5.849,39	
ostali povrati	9.670,85	9.670,85	
povrat posudbi	8.064,23	8.064,23	
posudbe	10.000,00	10.000,00	
UKUPNO	**175.603,88**	**33.584,47**	**142.019,41**

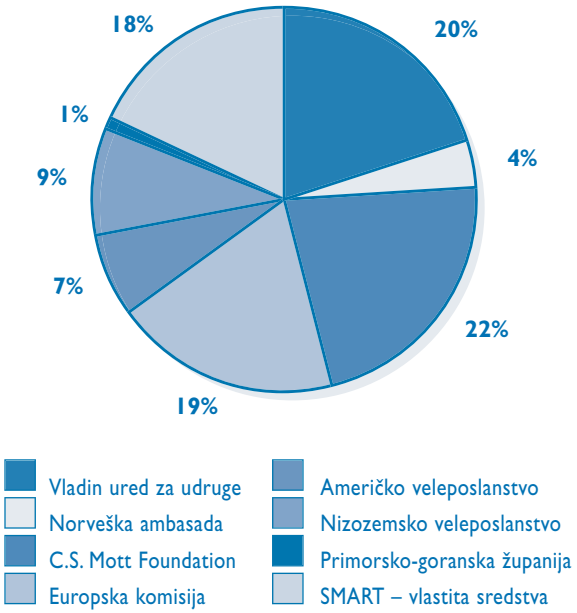

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 21

Rashodi u 2001. u hrk

OPIS	UKUPNO
Treneri	238.358,47
Programska asistentica	56.149,94
Indirektni troškovi	63.518,03
Radionice	86.050,80
Publikacije	41.626,58
Istraživanje	50.654,21
Škola društvene promjene	35.121,62
Organizacijski razvoj	17.828,99
Literatura	5.154,67
Putovanja	35.543,05
Posudbe	18.064,23
UKUPNO	**648.070,59**

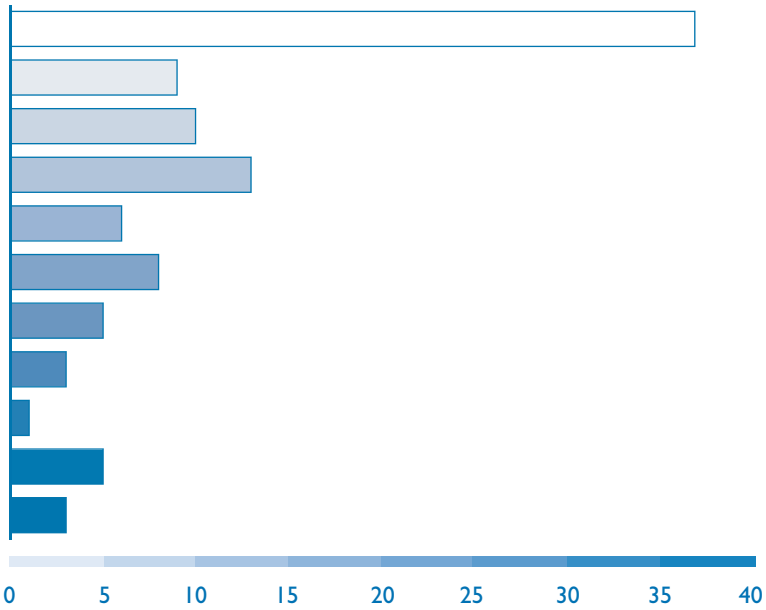

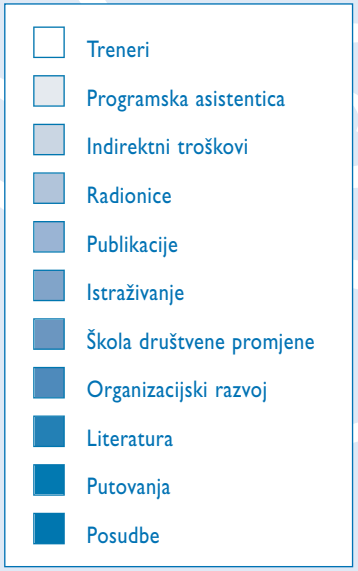

001-x.qxd 2002.04.09 17:19 Page 22

Dojmovi sudionika

Menadžment nevladinih organizacija

«Mislim da je na izvrstan način prezentiran sadržaj, trenerice su izvrsne, šarmantne, vrlo kompetentne i profesionalne. Sviđa mi se ovaj pristup edukaciji, bilo je vrlo ugodno i impresivno.»

Timski rad

«Bilo je vrlo dobro, s užitkom se radi sa zadovoljnim ljudima koji su vođeni od strane mladih i stručnih voditeljica. Imam osjećaj napretka u svakom pogledu.»

Trening radionica: Zagovaranje

«Uvijek se može naučiti nešto novo što će upotpuniti postojeće znanje. Nadam se da naša suradnja neće ostati samo na ovoj radionici.»

Trening radionica: Menadžment volontera

«Ovo je moje prvo šire znanje o volonterima. Tijekom radionice svi smo imali mogućnosti sudjelovati u diskusiji i ja sam oduševljen iskustvenim učenjem u kojem smo sudjelovali tijekom dana. Ovo je najprofesionalnija radionica na kojoj sam sudjelovao.»

Trening radionica: Upravljanje projektnim ciklusom

«Danas sam stekao znanje koje je vrlo korisno i primjenjivo, nešto u potpunosti novo u mom životu i radu. Sada znam zašto nismo bili uspješni u prikupljanju sredstava. Bilo bi dobro kada bih mogao naučiti sve na ovako zanimljiv i inspirativni način. Bilo je jako dobro.»